

บทที่ 3

วิธีวิจัย

แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 การทดลอง ดังนี้

การทดลองที่ 1: การพัฒนาอุปกรณ์ตัดขนแกะที่มีประสิทธิภาพ และลดการสูญเสียของขนแกะที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงแกะในสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง

เครื่องมือสำหรับตัดขนแกะเป็นเครื่องมือที่มีความจำเพาะ เนื่องจากลักษณะขนแกะที่มีน้ำมันเคลือบอยู่ ซึ่งเครื่องมือชนิดนี้ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ และมีราคาแพง ปัจจุบันได้ใช้กรรไกรในการตัดขนแกะ ทำให้ขนแกะที่ได้ส่วนใหญ่มีคุณภาพไม่ดี มีลักษณะเส้นสั้น และไม่เป็นฝืน ในการทดลองครั้งนี้จะทำการพัฒนาเครื่องมือสำหรับตัดขนแกะที่สามารถตัดขนแกะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการนำเข้าเครื่องมือจากต่างประเทศ

วิธีการทดสอบ

- 1) รวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในปัจจุบัน
- 2) พัฒนาใบมีด และระดับความยาวของหัวรองตัด ได้แก่ ขนาด 3, 6 และ 9 มิลลิเมตร
- 3) ทดสอบประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบเครื่องมือที่พัฒนากับเครื่องมือที่ใช้ในปัจจุบัน และเครื่องมือตัดขนแกะจากต่างประเทศ โดยแบ่งกลุ่มทดสอบออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ซ้ำ ซ้ำละ 3 ตัว ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ตัดขนแกะด้วยเครื่องมือที่ใช้ในปัจจุบัน ดังรูปที่ 2 (ก)
- กลุ่มที่ 2 ตัดขนแกะด้วยเครื่องมือการตัดขนแกะจากต่างประเทศ
- กลุ่มที่ 3 ตัดขนแกะด้วยเครื่องมือที่พัฒนาเพื่อการตัดขนแกะ

4) เก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

- การใช้เครื่องมือ เช่น ระยะเวลาที่ใช้ แรงงาน
- ลักษณะขนแกะ เช่น น้ำหนักขนแกะ คุณภาพขน ความยาวขน
- ความบอบซ้ำ และรอยแผลที่เกิดขึ้นกับตัวแกะจากการตัดขนแกะ

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variances; ANOVA) ตามแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized Design; CRD)

การทดลองที่ 2: การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อแกะของมูลนิธิโครงการหลวง

2.1) การศึกษาองค์ประกอบซากของแกะขุนขุนเพศผู้ ทำการชำแหละ และตัดแต่งซากของแกะขุนเพศผู้ จำนวนไม่น้อยกว่า 5 ตัว ที่มีน้ำหนัก 30-40 กิโลกรัม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และคำนวณเป็นร้อยละของน้ำหนักเมื่อมีชีวิต (% Live weight; LW)

2.2) บันทึกข้อมูลอายุ น้ำหนักตัวก่อนและหลังชำแหละ และบันทึกองค์ประกอบซากแต่ละชิ้นส่วน เช่น คอ ไหล่ อก ขาหน้า ขาหลัง สันซี่โครง สันสะเอว และสะโพก เป็นต้น

2.3) การแปรรูปเนื้อ/ชิ้นส่วนของแกะพันธุ์ขุนขุนเพศผู้แบ่งออกเป็น 2 ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

2.3.1) การรมควันขาแกะ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเนื้อแกะขุนเพศผู้ส่วนขา โดยการหาสูตรน้ำหมักที่เหมาะสมหลังจากนั้นทำการปรุงสุกด้วยการรมควัน แบ่งกลุ่มการทดลองตามสูตรน้ำหมัก 4 กลุ่มการทดลอง กลุ่มละ 3 ซ้ำ ซ้ำละ 2 ชิ้น จัดกลุ่มการทดลอง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ขาแกะหมักด้วยน้ำหมักสูตรที่ 1

กลุ่มที่ 2 ขาแกะหมักด้วยน้ำหมักสูตรที่ 2

กลุ่มที่ 3 ขาแกะหมักด้วยน้ำหมักสูตรที่ 3

กลุ่มที่ 4 ขาแกะหมักด้วยน้ำหมักสูตรที่ 4

มีรายละเอียดของส่วนผสมน้ำหมัก ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ส่วนผสมน้ำหมักเครื่องปรุงของขาแกะรมควัน

ส่วนผสม	น้ำหมักสูตรที่ 1	น้ำหมักสูตรที่ 2	น้ำหมักสูตรที่ 3	น้ำหมักสูตรที่ 4
น้ำ (ลิตร)	10	10	10	10
น้ำตาล (กรัม)	50	50	1,250	1,250
เกลือ (กรัม)	250	750	500	1,000
เกลือไนไตรท์ (กรัม)	50	50	50	50
เกลืออิทธิธอร์เบต (กรัม)	80	80	25	25
เกลือฟอสเฟส (กรัม)	-	-	25	25
ซอโยโปรตีน (กรัม)	-	-	125	125
พริกไทยป่น (กรัม)	-	-	125	125
เหล้าจีน (กรัม)	-	-	50	50
โป๊ยกั๊ก (กรัม)	-	-	125	125
ใบเบย์ (กรัม)	-	-	125	125

วิธีการทดลอง

1. ใช้เนื้อแกะส่วนขาจากแกะขุนเพศผู้ผ่านการบ่มแล้ว
2. เตรียมน้ำหมักสำหรับใช้หมักขาแกะทิ้งไว้อย่างน้อย 1 คืน สภาพในอุณหภูมิห้อง
3. ฉีดน้ำหมักเข้าในส่วนเนื้อขาให้ทั่ว จากนั้นนวดให้น้ำหมักเข้าเนื้อ ขั้นตอนนี้ทำในขณะที่เนื้อแกะเย็น หลังจากนั้นทิ้งไว้ในที่เย็นต่ออีกเป็นเวลา 1 คืน
4. รมควันขาแกะโดยห้อยในตุ้มรมควัน ขนาด 1x1x1 เมตร แขนงให้อยู่กึ่งกลางตุ้ม และใช้ขานอ้อยเป็นวัสดุในการรมควัน ใช้เวลารมประมาณ 6 ชั่วโมง

2.3.2) สตูเนื้อสะโพกแกะ

ทดลองใช้เนื้อแกะส่วนสะโพกที่มีขนาดน้ำหนักเท่ากัน แบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่มทดลอง กลุ่มละ 3 ซ้ำ ซ้ำละ 2 ชิ้น นำเนื้อส่วนทดลองมาทำให้นุ่ม โดยการหมักด้วยสูตรต่าง ๆ จำนวน 3 สูตร จากนั้นนำไปปรุงสุก สูตรหมักแบ่งออกได้ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 หมักด้วยสับปะรด
- กลุ่มที่ 2 หมักด้วยเบกกิ้งโซดา
- กลุ่มที่ 3 หมักด้วยเอนไซม์ทางการค้า

วิธีการทดลอง

1. เตรียมเนื้อแกะส่วนสะโพก โดยหั่นเป็นชิ้นพอดีคำ หรือหั่นเป็นสี่เหลี่ยม
2. นำมาหมักด้วยส่วนผสมตามกลุ่มที่ 1, 2 และ 3 ตามระยะเวลาที่กำหนด
3. หลังจากครบกำหนดหมักแล้ว นำไปประกอบอาหารประเภทสตูเนื้อแกะ ดังนี้
  - เปิดไฟกลาง ใส่เนยลงหม้อ ผัดหอมใหญ่พอสุก แล้วตักใส่หม้อต้มพักไว้
  - ใช้ไฟกลางต่อใส่เนย ผัดกระเทียมจนเหลือง แล้วใส่เนื้อแกะที่เตรียมไว้ผัดจนเหลือง ประมาณ 4-5 นาที แล้วตักใส่หม้อรวมกับหอมใหญ่ที่ผัดแล้ว
  - ใส่น้ำพอกท่วมแกะ (600 มิลลิลิตร) เปลี่ยนไปใช้ไฟอ่อน จากนั้นใส่ใบกระวาน ออริกาโน พริกไทยดำเม็ด ต้มทิ้งไว้ 1 ชั่วโมง
  - ปรุงรสด้วย วูสเตอร์ซอส ซอสมะเขือเทศเข้มข้น ซอสมะเขือเทศ น้ำตาลเกลือ แครอท มันฝรั่ง แล้วตุ๋นต่อด้วยไฟอ่อนอีก 2 ชั่วโมง

2.4) การประเมินการยอมรับของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อแกะของมูลนิธิโครงการหลวง

- บันทึกข้อมูลการยอมรับของผู้บริโภคด้วยวิธีการ 9-point hedonic scale โดยแบบทดสอบการประเมินทางประสาทสัมผัส (Sensory Evaluation) และแบบทดสอบการชิม โดยกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่การตลาด และกลุ่มผู้ผ่านการฝึกฝน จำนวน 50 คน

2.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

- นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variances; ANOVA) ตามแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized Design; CRD)

การทดลองที่ 3: การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมกะพร้อมหนังที่เหลือจากกระบวนการชำแหละ

มีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1) การเตรียมหนังกะพร้อมขน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหนังกะพร้อมขน โดยใช้วิธีการฟอกหนัง เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์หนังติดขนกะที่เทียบเท่ากับการนำหนังกะจากต่างประเทศ ในการทดลองนี้จะหาสูตรการฟอกหนังที่เหมาะสมกับหนังกะ และไม่ทำให้เกิดความเสียหายกับขนกะ ใช้จำนวนหนังกะติดขนจำนวน 18 ผืน แบ่งกลุ่มการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ซ้ำ ซ้ำละ 2 ผืน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ใช้น้ำยาฟอกสูตรที่ 1

กลุ่มที่ 2 ใช้น้ำยาฟอกสูตรที่ 2

กลุ่มที่ 3 ใช้น้ำยาฟอกสูตรที่ 3

3.2) วิธีการฟอกหนังกะ

3.2.1) นำหนังกะสดทั้งหมด 18 ผืน (ทำการแบ่งหนังพร้อมขนผืนใหญ่เป็น 4 ส่วน ซึ่งมีขนาดใกล้เคียงกัน แล้วสุมเข้าแต่ละกลุ่มทดลอง) แบ่งออกเป็น 3 รอบการฟอก รอบละ 6 ผืน โดยแต่ละรอบการฟอก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 ผืน

3.2.2) ทำความสะอาดหนังกะสดแต่ละผืนด้วยผงซักฟอก ใช้แปรงขัด และล้างออกด้วยน้ำสะอาด จากนั้นนำมาชั่งน้ำหนักหลังทำความสะอาด

3.2.3) เตรียมน้ำยาฟอกหนังลงในถังพลาสติกขนาด 120 ลิตร พร้อมทั้งวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง โดยมีอัตราส่วนแต่ละสูตรดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อัตราส่วนของสารละลายที่ใช้ทดสอบการฟอกหนังกะพร้อมขน

ส่วนประกอบ	สูตรที่ 1	สูตรที่ 2	สูตรที่ 3
น้ำ (ลิตร)	90	90	90
ฟอร์มาลีน (ลิตร)	4.5	4.5	4.5
กรดเกลือ (มิลลิลิตร)	9.0	9.0	9.0
สารส้ม (กิโลกรัม)	0.75	1.0	1.25
เกลือ (กิโลกรัม)	0.6	0.6	0.6

3.2.4) แขนหนังกะที่ทำความสะอาดแล้วลงในน้ำยาฟอกหนังที่เตรียมไว้ทั้ง 3 สูตร โดยให้หนังอยู่ใต้น้ำยาทั้งผืน

3.2.5) กวนน้ำยาในถังฟอกหนังทุกวัน วันละ 2 เวลา (เช้า-เย็น) โดยแต่ละครั้งกวนนานประมาณ 5 นาที พร้อมทั้งวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำยาฟอกแต่ละสูตรหลังการกวนทุกครั้ง

3.2.6) เมื่อครบ 4 วัน นำหนังกะออกจากถังฟอกวัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำยาฟอก

3.2.7) นำหนังแกะที่แช่น้ำยาฟอกหนังแล้ว ล้างน้ำยาฟอกออกโดยการแช่ในถัง ขนาด 120 ลิตร ที่มีน้ำสะอาดอยู่ 90 ลิตร เป็นระยะเวลา 10 นาที พร้อมทั้งวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำล้างแต่ละถัง

3.2.8) หลังจากนั้นนำหนังแกะไปแช่น้ำยาปรับผ้านุ่มผสมน้ำสะอาดในถังที่มีปริมาตร 90 ลิตร อัตราส่วน น้ำสะอาด 10 ลิตร ต่อ น้ำยาปรับผ้านุ่ม 0.1 ลิตร เป็นระยะเวลา 15 นาที

3.2.9) นำหนังแกะที่ได้ตรงกับโครงไม้ตรงหนังที่เตรียมไว้ โดยซึ่ง 1 ผืนต่อ 1 โครง หลังจากนั้นเลาะเนื้อและพังผืดที่ติดกับหนังออกให้หมด ผึ่งหนังในที่ร่มมีอากาศถ่ายเทสะดวก นาน 5 วัน

3.3) การประเมินการยอมรับของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์หนังแกะของมูลนิธิโครงการหลวง และการบันทึกข้อมูล

3.3.1) คุณสมบัติด้านกายภาพ

- วัดขนาดและน้ำหนักของหนังแกะ ก่อนและหลังการฟอก
- รอยฉีกขาด รอยแผลเป็น ขนาด ก่อนและหลังการฟอก

3.3.2) ด้านประสาทสัมผัส

การศึกษาคุณภาพทางประสาทสัมผัส โดยใช้วิธีการให้คะแนนความชอบ 1 ถึง 9 (9-point hedonic scale) โดยคุณลักษณะที่ทดสอบมีดังนี้ คือ สี (Color) กลิ่น (Odor) ลักษณะเนื้อสัมผัส (Texture) และการยอมรับโดยรวม (Overall acceptability) ทำการทดสอบกับผู้ทำธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องหนังที่ไม่ผ่านการฝึกฝน จำนวน 30 คน โดยเป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค

3.3.3) คุณสมบัติของน้ำยาฟอก

- วัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำยาฟอกแต่ละสูตร โดยวัดหลังการผสม และวัดทุกครั้งหลังจากการกวนช่วงเช้าของทุกวัน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของน้ำยาฟอกแต่ละสูตร
- วัดค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำล้างหนังแกะทุกครั้งหลังการล้าง เพื่อตรวจการตกค้างของกรดหรือด่างของหนัง และตรวจสอบสภาพน้ำก่อนการทิ้ง

3.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

- นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variances; ANOVA) ตามแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized Design; CRD)

4. พื้นที่ดำเนินการวิจัย/เก็บข้อมูล

- 1) โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์งานพัฒนาและส่งเสริมปศุสัตว์มูลนิธิโครงการหลวง อ.เมือง จ. เชียงใหม่
- 2) ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- 3) ร้านโครงการหลวง สาขาสุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- 4) ร้านโครงการหลวง สาขาแม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- 5) บ้านห้วยห้อมและบ้านดงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย อ.แม่ลำน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
- 6) สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ หน่วยย่อยผาตั้ง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

